

USTAVNI ZAKON
O SPREMEMBAH I., III., IV., V., VI., VII., VIII. in IX.
POGLAVJA
USTAVE REPUBLIKE SLOVENIJE

I.

(spremembe I. poglavja)

V I. poglavju Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13), se 3.a člen spremeni tako, da se glasi:

»3.a člen

Slovenija lahko z mednarodno pogodbo, ki jo ratificirata državni zbor in senat z dvotretjinsko večino glasov vseh članov, prenese izvrševanje dela suverenih pravic na mednarodne organizacije, ki temeljijo na spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, demokracije in načel pravne države, ter vstopi v obrambno zvezo z državami, ki temeljijo na spoštovanju teh vrednot.

Pred ratifikacijo mednarodne pogodbe iz prejšnjega odstavka lahko državni zbor razpiše referendum. Predlog je na referendumu sprejet, če zanj glasuje večina volivcev, ki so veljavno glasovali. Državni zbor in senat sta vezana na izid referendumoma. Če je bil referendum izveden, glede zakona o ratifikaciji take mednarodne pogodbe referendumoma ni dopustno razpisati.

Pravni akti in odločitve, sprejeti v okviru mednarodnih organizacij, na katere Slovenija prenese izvrševanje dela suverenih pravic, se v Sloveniji uporabljajo v skladu s pravno ureditvijo teh organizacij.

V postopkih sprejemanja pravnih aktov in odločitev v mednarodnih organizacijah, na katere Slovenija prenese izvrševanje dela suverenih pravic, vlada sproti obvešča državni zbor in senat o predlogih takih aktov in odločitev ter o svoji dejavnosti. Državni zbor in senat lahko o tem sprejemata stališča, vlada pa jih upošteva pri svojem delovanju. Razmerja med državnim zborom, senatom in vlado iz tega odstavka podrobneje ureja zakon, ki se sprejme z dvotretjinsko večino glasov navzočih poslancev.«

II.

(spremembe III. poglavja ustave)

V III. poglavju Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13), se 68. člen spremeni tako, da se glasi:

»68. člen

(lastninska pravica tujcev)

Tujci lahko pridobijo lastninsko pravico na nepremičninah pod pogoji, ki jih določa zakon ali mednarodna pogodba, ki jo ratificirata državni zbor in senat.«

III.

(spremembe IV. poglavja)

IV. poglavje Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13), se nadomesti z naslednjim besedilom:

»IV. DRŽAVNA UREDITEV

a) Državni zbor

80. člen

(sestava in volitve)

Državni zbor sestavljajo poslanci državljanov Slovenije in šteje 90 poslancev.

Poslanci se volijo s splošnim, enakim, neposrednim in tajnim glasovanjem.

V državni zbor se vedno izvoli po en poslanec italijanske in madžarske narodne skupnosti.

Volilni sistem ureja zakon, ki ga sprejme državni zbor z dvotretjinsko večino glasov vseh poslancev.

Poslanci, razen poslancev narodnih skupnosti, se volijo po dvokrožnem večinskem volilnem sistemu po volilnih okrajih.

Volitve v državni zbor razpiše predsednik republike. Redne volitve potekajo tretjo soboto v septembru. Izredne volitve potekajo ne prej kot 30 in ne kasneje kot 45 dni po tem, ko nastopijo pogoji, ki zahtevajo izvedbo predčasnih volitev.

81. člen **(mandatna doba državnega zbora)**

Državni zbor se voli za štiri leta.

Če bi se mandatna doba državnega zbora iztekla med vojno ali v času trajanja izrednega stanja, preneha njegov mandat šest mesecev po prenehanju vojne ali izrednega stanja, lahko pa tudi prej, če sam tako sklene.

Mandatna doba državnega zbora preneha s prvo sejo novoizvoljenega državnega zbora. Prvo sejo zbora skliče predsednik republike najkasneje 20 dni po izvolitvi novega.

82. člen **(poslanci)**

Poslanci so predstavniki državljanov v volilnem okraju, v katerem so bili izvoljeni.

Poslanska funkcija ni združljiva z nobeno drugo funkcijo na državni ali pokrajinski ravni oblasti.

Za poslanca je lahko izvoljen vsak državljan Republike Slovenije, ki ima volilno pravico in ni bil pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, za katero je predpisana zaporna kazen daljša od 3 let zopora. Dodatne pogoje izvolitve določa zakon.

Mandat poslanca je potrjen, ko poslanec priseže pred predsednikom Ustavnega sodišča.

Prisega, ki jo izreče poslanec se glasi:

»Prisegam, da bom spoštoval ustavni red, ravnal po svoji vesti, in z vsemi svojimi močmi deloval za blaginjo Republike Slovenije.«

Število poslanskih mandatov je omejeno na največ 12 let oz. do konca mandata, v katerem nastopijo ti pogoji.

83. člen **(poslanska imuniteta)**

Poslanec državnega zbora ni kazensko odgovoren za mnenje ali glas, ki ga je izrekel na sejah državnega zbora ali njegovih delovnih teles.

Poslanec ne sme biti priprt niti se zoper njega, če se sklicuje na imuniteto, ne sme začeti kazenski postopek brez dovoljenja državnega zbora, razen če je bil zaloten pri kaznivem dejanju, za katero je predpisana kazen zopora nad pet let.

Državni zbor lahko prizna imuniteto tudi poslancu, ki se nanjo ni skliceval ali ki je bil zaloten pri kaznivem dejanju iz prejšnjega odstavka

84. člen **(odpoklic poslanca)**

Volivke in volivci volilnega okraja, lahko poslanca, ki v državnem zboru predstavlja njihov okraj, odpokličejo s funkcije.

Postopek odpoklica ureja zakon.

85. člen
(predsednik državnega zbora)

Državni zbor ima predsednika, ki ga izvoli z večino glasov vseh poslancev.

V primeru odsotnosti predsednika državnega zbora nadomešča starejši izmed podpredsednikov državnega zbora, do izvolitve novega predsednika državnega zbora.

86. člen
(podpredsednik državnega zbora)

Državni zbor ima 2 podpredsednika, ki sta izvoljena z večino glasov vseh poslancev.

87. člen
(zasedanja državnega zbora)

Državni zbor dela na rednih in izrednih sejah.

Redne in izredne seje sklicuje predsednik državnega zbora; izredno sejo mora sklicati, če to zahteva najmanj četrtina poslancev državnega zbora, senat ali predsednik republike.

88. člen
(odločanje)

Državni zbor sklepa, če je na seji navzoča večina poslancev. Državni zbor sprejema zakone in druge odločitve ter ratificira mednarodne pogodbe z večino opredeljenih glasov navzočih poslancev, kadar ni z ustavo ali z zakonom določena drugačna večina.

89. člen
(pristojnosti državnega zbora)

Državni zbor:

- soodloča o sprejemanju zakonov,
- sprejema proračun Republike Slovenije,
- soodloča o ratifikaciji mednarodnih pogodb,
- soodloča o ustavnih zakonih, ki se nanašajo na spremembo te ustave,
- soodloča o obtožbi predsednika republike, podpredsednika republike ali ministra pred ustavnim sodiščem,
- odloča uvedbi parlamentarne preiskave,
- razpisuje referendum in
- opravlja druge naloge določene s to ustavo ali zakonom.

Pravice in obveznosti državljanov ter drugih oseb lahko državni zbor določa samo z zakonom.

90. člen
(zakonska iniciativa)

Zakone lahko predlaga vlada, senat ali vsak poslanec. Zakon lahko predloži tudi najmanj pet tisoč volivcev.

91. člen
(zakonodajni postopek)

Zakone sprejemata s soglasjem državni zbor in senat, v skladu s svojima poslovnikoma, ki podrobneje urejata zakonodajni postopek, ki ga državni zbor in senat oblikujeta soglasno.

Predlog zakona je najprej predložen v obravnavo državnemu zboru, ki sprejet predlog zakona posreduje senatu. Senat predlog zakona potrdi, s tem je zakonodajni postopek končan, ali ga spremeni in pošlje v ponovno obravnavo državnemu zboru. Ta lahko spremenjen predlog potrdi, s tem je zakonodajni postopek končan, ali pa predlog zakona spremeni in pošlje v

ponovno obravnavo senatu. Senat lahko predlog zakona potrdi, s tem je zakonodajni postopek končan, ali zavrne. V primeru zavrnitve se skliče parlamentarni konferenčni odbor.

Če se državni zbor in senat o predlogu zakona ne sporazumeta se z namenom mediacije v zakonodajnem postopku skliče parlamentarni konferenčni odbor, ki je sestavljen iz enakega števila predstavnikov državnega zbora in senata. Ta oblikuje končno verzijo predloga zakona, če je to mogoče, ki jo nato potrdita državni zbor in senat, s čimer predlog zakona postane zakon. Če soglasje ni doseženo je zakonodajni postopek končan.

92. člen **(zakonodajni referendum)**

Državni zbor razpiše referendum o uveljavitvi zakona, ki ga je sprejel, če to zahteva najmanj štirideset tisoč volivcev.

Referenduma ni dopustno razpisati:

- o zakonih o nujnih ukrepih za zagotovitev obrambe države, varnosti ali odprave posledic naravnih nesreč,
- o zakonih o davkih, carinah in drugih obveznih dajatvah ter o zakonu, ki se sprejema za izvrševanje državnega proračuna,
- o zakonih o ratifikaciji mednarodnih pogodb,
- o zakonih, ki odpravljajo protiuustavnost na področju človekovih pravic in temeljnih svoboščin ali drugo protiuustavnost.

Pravico glasovanja na referendumu imajo vsi državljani, ki imajo volilno pravico.

Zakon je na referendumu zavrnjen, če proti njemu glasuje večina volivcev, ki so veljavno glasovali, pod pogojem, da proti zakonu glasuje najmanj petina vseh volivcev. Podrobneje določitev izida referenduma opredeljuje zakon.

Referendum se ureja z zakonom, ki ga sprejme državni zbor z dvotretjinsko večino glasov navzočih poslancev.

93. člen **(uveljavitev zakona)**

Zakon je uveljavljen, deseti dan po sprejetju v državnem zboru in senatu, razen, če je z zakonom določeno drugače.

94. člen **(vojno in izredno stanje)**

Izredno stanje se razglasi, kadar velika in splošna nevarnost ogroža obstoj države. O razglasitvi vojnega ali izrednega stanja, nujnih ukrepov in njihovi odpravi odloča na predlog vlade državni zbor.

Državni zbor odloči o uporabi obrambnih sil.

Kadar se državni zbor ne more sestati, odloča o zadevah iz prvega in drugega odstavka predsednik republike. Odločitve mora dati v potrditev državnemu zboru takoj, ko se ta sestane.

95. člen **(parlamentarna preiskava)**

Državni zbor lahko odredi preiskavo o zadevah javnega pomena, mora pa to storiti na zahtevo tretjine poslancev državnega zbora. V ta namen imenuje komisijo, ki ima v zadevah poizvedovanja in preučevanja smiselno enaka pooblastila kakor pravosodni organi.

Če določena preiskava že poteka pred preiskovalnim odborom senata, preiskava v državnem zboru ni mogoča.

96. člen
(poslovnik državnega zbora)

Državni zbor ima poslovnik, ki ga sprejme z dvotretjinsko večino glasov navzočih poslancev.

97. člen
(nagrajevanje poslancev)

Poslanci državnega zbora dobivajo plačo ali nadomestilo, ki sta določena z zakonom.

b) Senat
98. člen
(sestava in volitve)

Senat sestavljajo senatorji in šteje 45 senatorjev.

Senatorji se volijo s splošnim, enakim, neposrednim in tajnim glasovanjem.

Volilni sistem ureja zakon, ki ga sprejme državni zbor z dvotretjinsko večino glasov vseh poslancev.

Senatorji se volijo po enokrožnem večinskem volilnem sistemu po pokrajinah.

Volitve v senat razpiše predsednik republike. Redne volitve potekajo tretjo soboto v marcu. Izredne volitve potekajo ne prej kot 30 in ne kasneje kot 45 dni po tem, ko nastopijo pogoji, ki zahtevajo izvedbo predčasnih volitev.

99. člen
(mandatna doba senata)

Senat se voli za pet let.

Če bi se mandatna doba senata iztekla med vojno ali v času trajanja izrednega stanja, preneha njegov mandat šest mesecev po prenehanju vojne ali izrednega stanja, lahko pa tudi prej, če sam tako sklene.

Mandatna doba senata preneha s prvo sejo novoizvoljenega senata. Prvo sejo senata skliče predsednik republike najkasneje 20 dni po izvolitvi novega.

100. člen
(senatorji)

Senatorji so predstavniki državljanov pokrajine, v kateri so bili izvoljeni.

Senatorska funkcija ni združljiva z nobeno drugo funkcijo na državni ali pokrajinski ravni oblasti.

Za senatorja je lahko izvoljen vsak državljan Republike Slovenije, ki ima volilno pravico in ni bil pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, za katero je predpisana zaporna kazen daljša od 3 let zapor. Dodatne pogoje izvolitve določa zakon.

Mandat senatorja je potrjen, ko senator priseže pred podpredsednikom republike.

Senator izreče prisego v skladu z 82. členom te ustave.

Število senatorskih mandatov je omejeno na največ 15 let oz. do konca mandata, v katerem nastopijo ti pogoji.

101. člen
(imuniteta senatorjev)

Za senatorje velja enaka imuniteta, kot jo določa 83. člen te ustave.

102. člen
(pristojnosti senata)

Senat:

- odloča o imenovanju članov vlade,
- odloča o imenovanju ustavnih sodnikov,
- odloča o imenovanju veleposlanikov,
- odloča o drugih imenovanjih na predlog predsednika republike,
- soodloča o sprejemanju zakonov,
- soodloča o ratifikaciji mednarodnih pogodb,
- soodloča o ustavnih zakonih, ki se nanašajo na spremembo te ustave,
- soodloča o obtožbi predsednika republike, podpredsednika republike ali ministra pred ustavnim sodiščem,
- odloča uvedbi parlamentarne preiskave,
- opravlja druge naloge, določene s to ustavo ali zakonom.

103. člen
(zakonodajni postopek)

Zakon se sprejema v skladu z 91. členom te ustave.

104. člen
(predsednik senata)

Predsednik senata je podpredsednik republike.

Podpredsednik republike v vlogi predsednika senata nima glasovalne pravice. Glasuje le, če je izid glasovanja neodločen.

V odsotnosti podpredsednika republike, senatu predseduje predsednik pro tempore, ki je izvoljen izmed senatorjev z večino glasov vseh senatorjev.

105. člen
(zasedanja senata)

Senat dela na rednih in izrednih sejah.

Redne in izredne seje sklicuje predsednik senata; izredno sejo mora sklicati, če to zahteva najmanj četrtina senatorjev, državni zbor ali predsednik republike.

106. člen
(odločanje)

Senat sklepa, če je na seji navzoča večina senatorjev. Senat sprejema zakone in druge odločitve iz svoje pristojnosti ter ratificira mednarodne pogodbe z večino opredeljenih glasov navzočih senatorjev, kadar ni z ustavo ali z zakonom določena drugačna večina.

107. člen
(parlamentarna preiskava)

Senat lahko odredi preiskavo o zadevah javnega pomena, mora pa to storiti na zahtevo tretjine senatorjev. V ta namen imenuje preiskovalni odbor, ki ima v zadevah poizvedovanja in preučevanja smiselno enaka pooblastila kakor pravosodni organi.

Če določena preiskava že poteka pred preiskovalno komisijo državnega zbora, preiskava v senatu ni mogoča.

108. člen
(poslovnik senata)

Senat ima poslovnik, ki ga sprejme z dvotretjinsko večino glasov vseh senatorjev.

109. člen
(nagrajevanje senatorjev)

Senatorji dobivajo plačo ali nadomestilo, ki sta določena z zakonom.

c) Predsednik republike

110. člen
(funkcija predsednika republike)

Predsednik republike je šef vlade Republike Slovenije, predstavlja Republiko Slovenije in je vrhovni poveljnik njenih obrambnih sil.

111. člen
(volitve predsednika republike)

Predsednik republike se izvoli na neposrednih, splošnih in tajnih volitvah.

Za predsednika republike je kandidat izvoljen z večino vseh veljavnih glasov. Podrobneje volitve predsednika republike ureja zakon.

Predsednik republike je izvoljen za dobo štirih let. Izvolitev na funkcijo predsednika republike je možna največ dvakrat. Funkcijo predsednika republike je možno opravljati skupno največ dvanajst let.

Če se mandatna doba predsednika republike izteče med vojno ali med trajanjem izrednega stanja, mu mandat preneha šest mesecev po prenehanju vojnega ali izrednega stanja, ne glede na določbe prejšnjega odstavka.

Za predsednika republike je lahko izvoljen le državljan Slovenije, ki je dopolnil 35 let in ni bil pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, za katero je predpisana zaporna kazen daljša od 3 let zapora.

Volitve za predsednika republike razpiše predsednik državnega zbora. Volitve potekajo 3 soboto v maju. Izvoljeni predsednik republike mandat nastopi 1. julija v letu v katerem je bil izvoljen. Če se mandat predsedniku podaljša zaradi razlogov iz 4. odstavka tega člena, se volitve izvedejo najprej 45 in ne kasneje kot 30 dni pred prenehanjem mandata.

112. člen
(prisega predsednika republike)

Pred nastopom funkcije izreče izvoljeni predsednik republike pred predsednikom ustavnega sodišča naslednjo prisego:

»Prisegam, da bom spoštoval(-a) in branil(-a) Ustavo Republike Slovenije, da bom bdel(-a) nad delovanjem vseh organov državne oblasti, da bom branil(-a) neodvisnost in suverenost Republike Slovenije, ter da bom zvesto, odgovorno in v prid vseh državljanov opravljal(-a) dolžnosti funkcije predsednika republike.«

113. člen
(nezdružljivost funkcije predsednika republike)

Funkcija predsednika republike je nezdružljiva z opravljanjem druge javne funkcije ali poklica.

114. člen
(nadomeščanje predsednika republike)

V primeru trajnega zadržka, smrti, odstopa ali drugega prenehanja predsednikove funkcije funkcijo predsednika republike opravlja podpredsednik republike. Podpredsednik republike opravlja funkcijo do konca mandata.

Podpredsednik republike začasno opravlja funkcijo predsednika republike tudi med zadržanostjo predsednika republike.

115. člen
(pristojnosti predsednika republike)

Predsednik republike:

- je šef vlade,
- razpisuje volitve v državni zbor,
- razpisuje volitve v senat,
- predlaga senatu v imenovanje državne funkcionarje, kadar je to določeno z zakonom,
- po potrditvi senata postavlja in odpoklicuje veleposlanike in poslanike republike in sprejema poverilna pisma tujih diplomatskih predstavnikov,
- lahko zadrži izvajanje zakona, ki ga lahko pred uveljavitvijo pošlje v ustavno presojo ustavnemu sodišču,
- izdaja listine o ratifikaciji,
- odloča o pomilostitvah,
- podeljuje odlikovanja in državne nagrade in
- opravlja druge naloge, določene s to ustavo in zakonom.

116. člen
(uredbe z zakonsko močjo)

Kadar se državni zbor zaradi izrednega stanja ali vojne ne more sestati, lahko predsednik republike izdaja uredbe z zakonsko močjo, za katere je sicer pristojen državni zbor.

Kadar se senat zaradi izrednega stanja ali vojne ne more sestati, se lahko njegove pristojnosti prenesejo na predsednika republike, če je to mogoče.

Z uredbo z zakonsko močjo se lahko izjemoma omejijo posamezne pravice in temeljne svoboščine, kakor to določa 16. člen te ustave.

Predsednik republike mora uredbe z zakonsko močjo predložiti v potrditev državnemu zboru takoj, ko se ta sestane.

Senat mora odločati o vseh odločitvah predsednika republike, v času, ko je ta opravljal naloge iz njegove pristojnosti.

117. člen
(odgovornost predsednika republike)

Če predsednik republike pri opravljanju svoje funkcije krši ustavo ali huje krši zakon, ga državni zbor in senat lahko obtožita pred ustavnim sodiščem. Le-to ugotovi utemeljenost obtožbe ali obtoženega oprosti, z dvotretjinsko večino glasov vseh sodnikov pa lahko odloči o odvzemu funkcije. Potem ko ustavno sodišče dobi sklep državnega zbora in senata o obtožbi, lahko odloči, da predsednik republike do odločitve o obtožbi začasno ne more opravljati svoje funkcije.

d) Podpredsednik republike

118. člen
(funkcija podpredsednika republike)

Podpredsednik republike je predsednik senata, nadomešča predsednika republike v primeru njegove odsotnosti ali nezmožnosti opravljanja funkcije in opravlja druge naloge določene s to ustavo ali po pooblastilu predsednika republike.

V skladu z določili 114. člena te ustave nastopi funkcijo predsednika republike. Čas takšnega opravljanja funkcije šteje v omejitve iz 111. člena te ustave.

119. člen
(mandat in volitve podpredsednika republike)

Mandat podpredsednika republike je vezan na mandat predsednika republike.

Podpredsednik republike je voljen vzporedno s predsednikom republike. O kandidatu za predsednika in podpredsednika republike se odloča skupaj na podlagi iste kandidatne liste.

Volitve podrobneje ureja zakon.

Funkcijo predsednika republike lahko opravlja vsak, ki je v skladu s to ustavo in zakonom kvalificiran za opravljanje funkcije predsednika republike.

120. člen

(prisega podpredsednika republike)

Pred nastopom funkcije izreče izvoljeni podpredsednik republike pred sodnikom ustavnega sodišča prisego, kot jo določa 82. člen te ustave.

121. člen

(nezdružljivost funkcije podpredsednika republike)

Funkcija podpredsednika republike je nezdružljiva z opravljanjem druge javne funkcije ali poklica.

122. člen

(pristojnosti podpredsednika republike)

Podpredsednik republike:

- nadomešča predsednika republike ob njegovi odsotnosti,
- opravlja naloge po pooblastilu predsednika republike,
- je predsednik senata in vodi njegovo delo in
- opravlja druge naloge, določene s to ustavo in zakonom.

123. člen

(odgovornost podpredsednika republike)

Če podpredsednik republike pri opravljanju svoje funkcije krši ustavo ali huje krši zakon, ga državni zbor in senat lahko obtožita pred ustavnim sodiščem. Ustavno sodišče odloča v skladu z 117. členom te ustave.

e) Vlada

124. člen

(sestava vlade)

Vlado sestavljajo predsednik republike, podpredsednik republike in ministri. Vlada in ministri so v okviru svojih pristojnosti samostojni in odgovorni senatu.

125. člen

(imenovanje ministrov)

Ministre imenuje in razrešuje senat na predlog predsednika republike.

Predlagani minister se mora pred imenovanjem predstaviti pred ad hoc odborom senata, ki se ga oblikuje v skladu s poslovnikom senata, in odgovarjati na njegova vprašanja.

126. člen

(prisega ministrov)

Ministri pred nastopom funkcije prisežejo pred podpredsednikom republike. Izrečejo prisego v skladu z 82. členom te ustave.

127. člen

(organizacija vlade)

Predsednik republike skrbi za enotnost politične in upravne usmeritve vlade ter usklajuje delo ministrov. Ministri so skupno odgovorni za delo vlade, vsak minister pa za delo svojega ministrstva.

Sestavo in delovanje vlade, število, pristojnosti in organizacijo ministrstev ureja zakon.

128. člen

(prenehanje funkcije ministrov vlade)

Funkcija ministrom preneha, ko je na njihovo funkcijo izvoljen nov minister. Funkcija ministrom preneha tudi z odstopom ali razrešitvijo predsednika republike.

Ministri morajo opravljati tekoče posle do izvolitve novih ministrov.

129. člen

(interpelacija)

Najmanj sedem senatorjev lahko sproži v državnem zboru interpelacijo o delu posameznega ministra.

Če po razpravi o interpelaciji večina vseh senatorjev v izreče nezaupnico ministru, senat ministra razreši.

130. člen

(obtožba zoper ministra)

Ministra lahko državni zbor pred ustavnim sodiščem obtoži kršitve ustave in zakonov, storjene pri opravljanju njegove funkcije. Ustavno sodišče obravnava obtožbo na način, kakor je določen v 117. členu te ustave.

f) Uprava

131. člen

(organizacija in delo uprave)

Organizacijo uprave, njene pristojnosti in način imenovanja njenih funkcionarjev ureja zakon.

Upravni organi opravljajo svoje delo samostojno v okviru in na podlagi ustave in zakonov.

Proti odločitvam in dejanjem upravnih organov in nosilcev javnih pooblastil je zagotovljeno sodno varstvo pravic in zakonitih interesov državljanov in organizacij.

132. člen

(javno pooblastilo)

Z zakonom ali na njegovi podlagi lahko pravne ali fizične osebe dobijo javno pooblastilo za opravljanje določenih nalog državne uprave.

133. člen

(zaposlitev v upravnih službah)

Zaposlitev v upravnih službah je mogoča samo na temelju javnega natečaja, razen v primerih, ki jih določa zakon.

g) Obramba države

134. člen

(dolžnost sodelovanja pri obrambi države)

Obramba države je za državljane obvezna v mejah in na način, ki ga določa zakon.

Državljanom, ki zaradi svojih religioznih, filozofskih ali humanitarnih nazorov niso pripravljeni sodelovati pri opravljanju vojaških obveznosti, je treba omogočiti, da sodelujejo pri obrambi države na drug način.

135. člen

(obramba države)

Vrsto, obseg in organizacijo obrambe nedotakljivosti in celovitosti državnega ozemlja ureja zakon, ki ga sprejme državni zbor z dvotretjinsko večino glasov navzočih poslancev.

Izvajanje obrambe nadzoruje državni zbor.

Pri zagotavljanju varnosti izhaja država predvsem iz mirovne politike ter kulture miru in nenasilja.

h) Sodstvo

136. člen

(neodvisnost sodnikov)

Sodniki so pri opravljanju sodniške funkcije neodvisni. Vezani so na ustavo in zakon.

137. člen

(ureditev in pristojnosti sodišč)

Ureditev in pristojnosti sodišč določa zakon.

Izrednih sodišč ni dovoljeno ustanavljati, v mirnem času pa tudi vojaških sodišč ne.

138. člen

(Vrhovno sodišče)

Vrhovno sodišče je najvišje sodišče v državi.

Odloča o rednih in izrednih pravnih sredstvih ter opravlja druge zadeve, ki jih določa zakon.

139. člen

(udeležba, državljanov pri izvajanju sodne oblasti)

Zakon ureja primere in oblike neposredne udeležbe državljanov pri izvajanju sodne oblasti.

140. člen

(trajanje sodniške funkcije)

Sodniški mandat traja sedem let. Najvišje število mandatov, ki jih lahko opravi sodnik je šest. Zakon določa starostno mejo in druge pogoje za izvolitev.

Zakon določa starostno mejo, pri kateri se sodnik upokoji.

141. člen

(izvolitev sodnikov)

Sodnike voli, z večino glasov vseh poslancev, državni zbor na predlog sodnega sveta. Izvolitev sodnika mora pred nastopom funkcije, z večino glasov vseh senatorjev, potrditi senat.

142. člen

(sodni svet)

Sodni svet sestavlja enajst članov. Pet članov izvoli na predlog predsednika republike senat izmed univerzitetnih profesorjev prava, odvetnikov in drugih pravnikov, osem članov pa izmed sebe izvolijo sodniki, ki opravljajo sodniško funkcijo vsaj 10 let. Predsednika izberejo člani sveta izmed sebe.

143. člen

(prenehanje in odvzem sodniške funkcije)

Sodniku preneha sodniška funkcija, če nastopijo razlogi, ki jih določa zakon.

Če sodnik pri opravljanju sodniške funkcije krši ustavo ali huje krši zakon, sodniku po ugotovitvi kršitve s pravnomočno sodno odločbo, funkcija preneha.

V primeru naklepno storjenega kaznivega dejanja z zlorabo sodne funkcije, ugotovljenega s pravnomočno sodno odločbo, sodniku funkcija preneha.

144. člen
(nezdružljivost sodniške funkcije)

Funkcija sodnika ni združljiva s funkcijami v drugih državnih organih, v organih pokrajinske ali lokalne samouprave in v organih političnih strank, ter z drugimi funkcijami in dejavnostmi, za katere to določa zakon.

145. člen
(imuniteta sodnika)

Nikogar, ki sodeluje pri sojenju, ni mogoče klicati na odgovornost za mnenje, ki ga je dal pri odločanju v sodišču.

i) Državno tožilstvo

146. člen
(državni tožilec)

Državni tožilec vlaga in zastopa kazenske obtožbe in ima druge z zakonom določene pristojnosti.

Ureditev in pristojnosti državnih tožilcev določa zakon.

147. člen
(nezdružljivost funkcije državnega tožilca)

Funkcija državnega tožilca ni združljiva s funkcijami v drugih državnih organih, v organih lokalne samouprave in v organih političnih strank ter z drugimi funkcijami in dejavnostmi, za katere to določa zakon.

j) Odvetništvo in notariat

148. člen
(odvetništvo in notariat)

Odvetništvo je kot del pravosodja samostojna in neodvisna služba, ki jo ureja zakon.

Notariat je javna služba, ki jo ureja zakon.«

IV.
(spremembe V. poglavja)

V V. poglavju Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13), se členi preštevilčijo, tako, da je:

- 138. člen po novem 149. člen.
- 139. člen po novem 150. člen.
- 140. člen po novem 151. člen.
- 141. člen po novem 152. člen.
- 142. člen po novem 153. člen.
- 143. člen po novem 154. člen.
- 144. člen po novem 155. člen.
- 145. člen po novem 156. člen.

V.
(spremembe VI. poglavja)

V VI. poglavju Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13), se členi preštevilčijo, tako, da je:

- 146. člen po novem 157. člen.
- 147. člen po novem 158. člen.
- 148. člen po novem 159. člen.
- 149. člen po novem 160. člen.
- 150. člen po novem 161. člen.

151. člen po novem 162. člen.

152. člen po novem 163. člen.

VI.

(spremembe VII. poglavja)

V VII. poglavju Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13), se členi preštevilčijo, tako, da je:

153. člen po novem 164. člen.

154. člen po novem 165. člen.

155. člen po novem 166. člen.

156. člen po novem 167. člen.

157. člen po novem 168. člen.

158. člen po novem 169. člen.

159. člen po novem 170. člen.

VII.

(spremembe VIII. poglavja)

VIII. poglavje Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13), se nadomesti z naslednjim besedilom:

»VIII. USTAVNO SODIŠČE

171. člen

(pristojnosti ustavnega sodišča)

Ustavno sodišče odloča o:

- skladnosti zakonov z ustavo,
- skladnosti zakonov in drugih predpisov z ratificiranimi mednarodnimi pogodbami in s splošnimi načeli mednarodnega prava,
- skladnosti podzakonskih predpisov z ustavo in z zakoni,
- skladnosti predpisov lokalnih skupnosti z ustavo in z zakoni,
- skladnosti splošnih aktov, izdanih za izvrševanje javnih pooblastil, z ustavo, zakoni in podzakonskimi predpisi,
- ustavnih pritožbah zaradi kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin s posamičnimi akti,
- sporih glede pristojnosti med državo in lokalnimi skupnostmi, in med samimi lokalnimi skupnostmi,
- sporih glede pristojnosti med sodišči in drugimi državnimi organi,
- sporih o pristojnostih med državnim zborom in vlado,
- protiustavnosti aktov in delovanja političnih strank in
- drugih zadevah, ki so mu naložene s to ustavo ali z zakoni.

Na predlog vlade, tretjine poslancev državnega zbora ali tretjine senatorjev izreka ustavno sodišče v postopku ratifikacije mednarodne pogodbe mnenje o njeni skladnosti z ustavo. Državni zbor in senat sta vezana na mnenje ustavnega sodišča.

Če zakon ne določa drugače, odloča ustavno sodišče o ustavni pritožbi le, če je bilo izčrpano pravno varstvo. O tem, ali ustavno sodišče ustavno pritožbo sprejme v obravnavo, odloči na podlagi meril in postopka, določenih z zakonom.

172. člen

(razveljavitev zakona)

Če ustavno sodišče ugotovi, da je zakon protiustaven, ga v celoti ali delno razveljavi. Razveljavitev učinkuje takoj ali v roku, ki ga določi ustavno sodišče. Ta rok ne sme biti daljši od enega leta. Druge protiustavne ali nezakonite predpise ali splošne akte ustavno sodišče odpravi ali razveljavi. Ustavno sodišče lahko pod pogoji, ki jih določa zakon, do končne odločitve v

celoti ali delno zadrži izvrševanje akta, katerega ustavnost ali zakonitost presoja.

Če ustavno sodišče pri odločanju o ustavni pritožbi ugotovi tudi protiustavnost predpisa ali splošnega akta, ga lahko, v skladu z določbami prvega odstavka, odpravi ali razveljavi.

Pravne posledice odločitev ustavnega sodišča ureja zakon.

173. člen

(postopek pred ustavnim sodiščem)

Postopek pred ustavnim sodiščem ureja zakon.

Predlagatelje zahteve za začetek postopka pred ustavnim sodiščem določa zakon. Vsakdo lahko da pobudo za začetek postopka, če izkaže svoj pravni interes.

Ustavno sodišče odloča z večino glasov vseh sodnikov, če ustava ali zakon za posamezne primere ne določata drugače. O tem, ali bo začelo postopek na podlagi ustavne pritožbe, lahko ustavno sodišče odloča v ožji sestavi, ki jo določa zakon.

174. člen

(sestava in volitve)

Ustavno sodišče je sestavljeno iz devetih sodnikov, ki jih na predlog sodnega sveta v izvolitev senatu predlaga predsednik republike, na način, ki ga določa zakon. Senatorji so voljeni z dvotretjinsko večino glasov vseh senatorjev.

Sodniki se izvolijo izmed pravnih strokovnjakov.

Predsednika ustavnega sodišča izvolijo sodniki izmed sebe za dobo treh let.

175. člen

(predčasna razrešitev ustavnega sodnika)

Sodnik ustavnega sodišča je lahko predčasno razrešen na način, ki ga določa zakon, samo:

- če to sam zahteva,
- če je kaznovan za kaznivo dejanje s kaznijo odvzema prostosti, ali
- zaradi trajne izgube delovne zmožnosti za opravljanje svoje funkcije.

176. člen

(mandat sodnikov)

Sodniki ustavnega sodišča so izvoljeni za dobo devetih let. Ustavni sodniki ne morejo biti ponovno izvoljeni.

Po izteku časa, za katerega je bil ustavni sodnik izvoljen, opravlja funkcijo še do izvolitve novega sodnika.

177. člen

(nezdružljivost funkcije)

Funkcija sodnika ustavnega sodišča ni združljiva s funkcijami v državnih organih, v organih lokalne samouprave in v organih političnih strank, ter z drugimi funkcijami in dejavnostmi, ki po zakonu niso združljive s funkcijo sodnika ustavnega sodišča.

178. člen

(imuniteta)

Sodniki ustavnega sodišča uživajo enako imuniteto kakor senatorji. O imuniteti odloča senat.«

VIII.
(spremembe IX. poglavja)

V IX. poglavju Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13), se člani preštevilčijo, tako, da je:

168. člen po novem 179. člen.

169. člen po novem 180. člen.

170. člen po novem 181. člen.

171. člen po novem 182. člen.